Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

За педагогічні КАДРИ

ОРГАН ПАРТБЮРО, ДИРЕКЦІЇ, КОМІТЕТУ ЛКСМУ І ПРОФОРГАНІЗАЦІЇ КИЇВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ ім. О. М. ГОРЬКОГО

21 ТРАВНЯ 1958 року СЕРЕДА № 10 (57) Ціна 15 коп.

Нові і відповідальні завдання постали перед усіма працівниками народної освіти нашої країни.

Життя вимагає від радянських вчителів, від усього радянського народу удосконалення навчально-виховної роботи шкіл і педвузів, дальшого поліпшення підготовки учнів до суспільно-корисної праці.

Широкий відгук у колективі нашого інституту викликала промова М. С. Хрущова на XIII з'їзді ВЛКСМ, в якій накреслена широка програма перебудови роботи нашої школи.

На кафедрах і факультетах, у студентських групах пройшло жваве обговорення цієї програми.

Ці питання стояли в центрі уваги і на спеціальному засіданні Вченої ради інституту, де були присутні викладачі, аспіранти, студенти інституту, вчителі шкіл.

ПЕРЕБУДОВА СТРУКТУРИ ШКОЛИ — ВАЖЛИВЕ ЗАВДАННЯ

На засіданні Вченої ради інституту

Вчена рада на своєму засіданні обговорила питання перебудови народної освіти СРСР у світлі виступу т. Хрущова М. С. на XIII з'їзді комсомолу.

Членами ради одностайно була схвалена думка про загальне восьмирічне та спеціальне трирічне навчання в школах країни.

У своїх виступах товариші внесли ще цілий ряд пропозицій. Так, зокрема, тов. **Литвинов** вказав, що, на думку кафедри педагогіки, у 9—11 класах слід встановити декілька фуркацій: промислову, сільськогосподарську, планово-економічну та інші, щоб учні могли обирати за бажанням якусь певну галузь праці і набували відповідної кваліфікації. При наборах у такі школи слід враховувати нахили і здібності дітей.

Доктор педагогічних наук **Т. Ф. Бугайко** висловила пропозицію навчати дітей читати у дитсадках до 8 років, а до школи приймати тільки дітей восьмирічного віку. Навчання у загальній восьмирічній школі повинно бути обов'язковим для всіх.

Доцент **Медушевський** зауважив, що середня школа непогано розв'язувала завдання підготовки вступників до вищої школи, але не виховує у своїх випускників ні потрібного ставлення до праці, ні професійних навичок, що дозволили б її випускникам зразу ж після школи стати кваліфікованим робітником чи середнім командиром на виробництві.

За трудове влаштування випускників сучасної середньої школи ніхто не відповідає. Обов'язки Міністерства освіти і його органів обмежуються видачею атестата зрілості, інші міністерства і раднаргоспи, як правило, теж стоять осторонь.

Кафедра вважає, що трудове виховання в більшості шкіл носить штучний, нарочитий характер. Тому й не дивно, що керівники виробничих закладів не визнають його за справжнє, не беруть випускника середньої загальноосвітньої школи на жодну кваліфіковану роботу без спеціальної додаткової підготовки.

Тому, на думку кафедри, загальноосвітня школа мусить бути 8-річною. Після 8-річної загальноосвітньої школи всі учні повинні закінчувати галузеві профшколи (гірничу, транспортну, металообробну, деревообробну, сільськогосподарську, медичну, торговельну і т. д.) з двох- чи трирічним навчанням.

У вищу школу вступників посилають організації, виходячи з своїх та загальнодержавних потреб.

Кафедра також вважає, що в теоретичних роботах з педагогіки і у виховній практиці слід було б припинити розмови про «всебічно розвинену людину», бо з'явилися «всебічно розвинені трутні», а говорити і дбати про всебічно розвиненого робітника, трудівника, що займається суспільнокорисною працею, є активним будівником комунізму, а не утриманцем.

Від імені кафедри методики фізики виступив професор **Бабенко.** Він вказав, що, крім загальноосвітньої, повинні бути ще й спеціальні школи: музичні, художні, хореографічні. Для роботи на ділянках, у майстернях повинно відводитися до 20% всіх годин. Старших школярів треба сміливіше залучати до суспільнокорисної праці — навчати їх машинопису, стенографії, бухгалтерії.

Про поєднання загальноосвітнього навчання з професійним говорить доцент **Страхов.** Треба, щоб ФЗУ та технікуми забезпечували загальноосвітній рівень. 8-й клас, на думку оратора, ще не повинен означати закінчення загальної освіти. Вона повинна продовжуватися в 9—11 класах поряд із спеціалізацією. Слід було б починати спеціальне навчання не після 8 класів, а значно раніше. Тов. Страхов вважає, що поєднання у вузах двох різних профілів не виправдовує себе (наприклад, мова і література та музика і співи). Підготовку вчителів музики та співів доцільніше об'єднати з підготовкою вчителів I—IV класів.

— Теперішня школа не відкриває в повній мірі шлях у життя, — так почав свій виступ професор **Волинський.** — Назріла необхідність створити різні типи профтехшкіл, які повинні дати певну спеціальність випускникам. Ремісничі училища треба скасувати. У вуз повинні прийматися люди з виробничим стажем по рекомендації громадських організацій підприємств. Необхідно поновити мандатні комісії, які допускали б вступників до складання екзаменів. Слід також продумати зв'язки вузу зі школою.

Виступ тов. **Терещенка** був присвячений структурі школи та шкільного уроку. Промовець не поділяє думки про те, що навчання треба починати з дитячого садка. Цим повинна займатися школа. Він вважає, що найбільш доцільним є прийом у школу дітей з семи років; тривалість уроку повинна бути 45-хвилинною починаючи з I-го класу. Треба тільки урізноманітнювати форми уроку в молодших класах.

Тов. **Мітюрьов** загострив увагу на питанні про вивчення у школі іноземних мов. Головною причиною недостатнього знання іноземної мови випускниками середньої школи він вважає те, що вивчати їх діти починають надто пізно. Промовець пропонує розпочинати вивчення розмовної мови з дитячого садка або з першого класу. А для цього необхідно значно підвищити рівень підготовки спеціалістів іноземних мов у вузах.

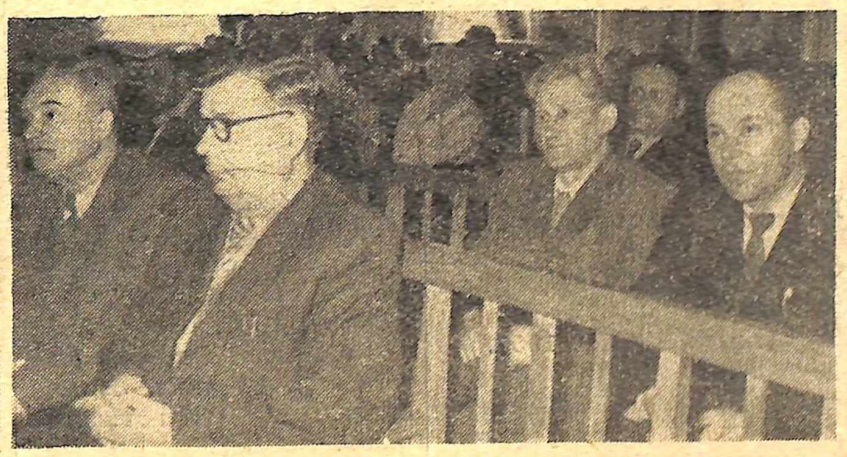

На фото: В залі засідання Вченої ради. Виступає доктор педагогічних наук Т. Ф. Бугайко.
Фото М. Шуряка.

Якою повинна бути школа

Об'єднане засідання кафедр суспільних наук обговорило питання про перебудову навчання в середній та вищій школі.

Відкриваючи засідання, тов. **Тендерес** підкреслив, що радянська школа повинна готувати всебічно освічених людей, які б не тільки добре знали основи наук, але й були б здібними до продуктивної праці на виробництві. В зв'язку з цим середня школа повинна надавати учням як загальну, так і професійну освіту у певних напрямках.

Тов. **Слободинська** вважає, що в середній школі повинно бути 11-річне навчання. До 8-го класу учні будуть вивчати загальноосвітні дисципліни в 9—11 класах — одержувати професійні знання. Але це питання вимагає зміцнення матеріально-виробничої бази в школі і наявності досвідчених кадрів, які б працювали в старших класах.

Про 11-річне навчання в школі і необхідність спеціалізації в старших класах говорив тов. **Федченко.** Вводячи професійне навчання, необхідно суворо дотримуватись вільного вибору професій. Потрібно, щоб вчителі мали якусь спеціальність.

Тов. **Кубрушко** висловив думку, що для учнів, які не поступили у вузи і ніде не працюють, необхідно організувати систему курсів. Це дасть можливість підготувати їх до праці, придбати певну кваліфікацію.

Тов. **Брегеда** вважає, що після семирічки основною формою навчання повинні бути технікуми по спеціальностях.

З цією думкою не погоджується тов. **Репухова.** Вона вважає, що для придбання учнями старших класів професії на підприємствах необхідно організувати спеціальні майстерні. Цех, майстерня, де працюють учні, повинні випускати товарну продукцію.

Тов. **Мосципан** також підкреслив, що професійне навчання повинно проводитись у старших класах середньої школи. Для цього необхідно зміцнити матеріально-виробничу базу школи і посилити зв'язки її з виробництвом.

Всі виступаючі підкреслювали, що у вузи треба приймати лише по рекомендації громадських організацій.

В. РОКИТКО.

НАРАДА ПО ОБМІНУ ДОСВІДОМ

З 7-го по 11 травня цього року в Міністерстві освіти УРСР відбулася нарада завідуючих кафедрами і відділами співів та музики педагогічних інститутів республіки.

У нараді взяли участь близько п'ятнадцяти представників педагогічних інститутів, у яких провадиться підготовка викладачів широкого профілю.

На нараді було заслухано доповіді: «Про організацію навчального процесу на кафедрі співів та музики педінституту» (доповідач — зав. кафедрою Ніжинського педагогічного інституту ст. викладач В. К. Поляков); «Організація педагогічної практики з співів та музики» (доповідач — зав. кафедрою співів та музики Харківського педагогічного інституту Б. А. Комаренко); «Про роботу дитячої музичної студії при Київському педагогічному інституті» (доповідач — зав. кафедрою, кандидат мистецтвознавства Л. Й. Височинська).

Учасники наради проаналізували навчальний план педінститутів з спеціальності «Співи та музика» для студентів філологічних факультетів та внесли ряд цінних пропозицій, які передано на розгляд до Міністерства освіти УРСР.

П. РУДЧЕНКО,
інспектор-методист Міністерства освіти УРСР.

На фото: Учасники наради на кафедрі співів і музики нашого інституту.

Деякі побажання

Керую я семінаром з політичної економії соціалізму серед професорсько - викладовського складу фізико - математичного факультету. Гурток складається з 17 осіб.

На протязі всього періоду його роботи (з початку навчального року) було проведено шість засідань, де заслухано ряд доповідей з найбільш актуальних питань соціалістичної економіки.

Доцент П. Й. Коваль прочитав доповідь на тему: «Характер економічних законів соціалізму і їх відмінність від економічних законів капіталізму»; доцент К. П. Янковський і Є. М. Сульженко зробили доповіді на тему: «Госпрозрахунок, рентабельність, собівартість і ціна при соціалізмі»; доцент М. Ф. Кіраковський — «Товарне виробництво і закон вартості при соціалізмі». Велика увага на семінарах приділяється вивченню таких питань, як ціна і ціноутворення в СРСР, а також питань подальшого розвитку марксистсько-ленінської економічної теорії в рішеннях з'їздів КПРС і пленумів ЦК КПРС.

На жаль, ці доповіді і наступне їх обговорення проходили не при повному складі слухачів. Це пояснюється інертним ставленням до своєї роботи окремих «почесних» членів семінару, а також деяким неулагодженням гурткової роботи в інституті взагалі. В четвер (це день роботи наукових гуртків) частина викладачів керувала роботою студентських гуртків і тому не мала змоги взяти участь у роботі семінару.

Досвід роботи семінару показує, наскільки він необхідний і корисний. Але разом з вивченням марксистсько-ленінської економічної теорії на фізико-математичному факультеті було б доцільно, особливо для фізиків, організувати паралельно і філософський семінар.

На мовно-літературному факультеті раціонально було б створити два семінари з політичної економії: один — по вивченню питань політичної економії соціалізму, а другий — капіталізму і докапіталістичних формацій.

В планах роботи на наступний навчальний рік слід передбачити створення семінару серед викладачів на педагогічному факультеті, де така робота не провадилася.

М. СУГОНЯКО.

Навчання комсомольського активу — важлива ділянка роботи

На XII комсомольській конференції інституту делегати говорили про те, що комітет комсомолу мало уваги звертав на навчання комсомольського активу. Новий склад комітету врахував ці критичні зауваження.

На протязі 1957—1958 навчального року було проведено три інститутські школи активу на теми: «Форми та методи організаційної та ідейно-виховної роботи», «Керівництво і контроль за навчальною роботою в комсомольській групі», «Про стиль та методи роботи члена факультетського бюро». Регулярно проводились збори комсомольського активу, на яких обговорювалися завдання організації і накреслювалися шляхи їх виконання. Члени комітету комсомолу і факультетських бюро відвідували групові та курсові збори, навчали комсомольський актив повсякденній роботі.

Вжиті заходи дали позитивні наслідки. Значно краще, ніж раніше, проводиться комсомольська робота в I групі I курсу педагогічного факультету (комсорг — В. Рудик), в 43 групі фізиків (комсорг — О. Литвинова).

Але є ще групи і навіть курси, де організаційна робота поставлена дуже погано. Так, комсорги Н. Теліченко (32 група математиків), А. Архипова (32 група фізиків), Т. Левицька (31 група математиків) навіть «не знали», що треба складати плани роботи, хоч на школі активу говорилося про це.

Факультетське бюро фізико-математичного факультету (секретар — О. Семко) недостатню увагу приділяло навчанню комсомольського активу I курсу, внаслідок чого комсомольське бюро курсу довелося переобирати.

Для того, щоб комсомольський актив умів як слід працювати, треба не тільки збирати школи активу по окремих ділянках роботи, на яких теоретично розбираються методи комсомольської роботи — необхідно надавати йому діяльну допомогу в повсякденній роботі. Саме таке навчання буде найбільш корисним і дійсним.

Л. БІЛИЙ.

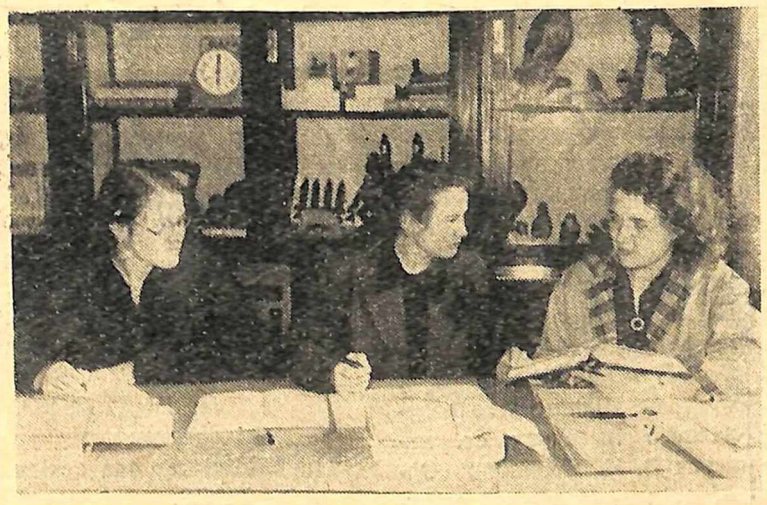

Навчальний рік закінчується. Студенти складають останні заліки, а **Л. Маложава, М. Ламаш** та **В. Савенок** (педфак) працюють над завершенням курсових робіт.

Нещодавно з Москви повернулася наша делегація, у складі якої були директор інституту, секретарі інститутської та факультетських партійних організацій, викладачі, студенти. Делегація відвідала Московський міський педінститут ім. В. П. Потьомкіна і Державний педагогічний інститут ім. В. І. Леніна.

Представники нашого колективу ознайомилися з навчально-виховним процесом у московських педвузах, з постановкою наукової роботи, з життям студентської молоді. Від імені викладачів та студентів нашого інституту вони запросили до нас у гості своїх московських колег.

На фото: наші представники на прийомі у директора педінституту ім. Потьомкіна т. Щоголєва.

Згуртований колектив — запорука успіхів у навчанні

— Дівчата! Сьогодні після лекцій необхідно залишитися на декілька хвилин,—оголосила комсорг Л. Рябушенко.

— Для чого? Чому? — почулися запитання, але Люба нічого не відповіла.

Закінчилися лекції, та аудиторії ніхто не залишав. Люба повідомила дівчат, що у студента А. Сташкевича загрозливий стан з старослов'янської мови. Йому необхідна допомога. Не вагаючись, одна з дівчат взялася допомогти йому...

Це лише один випадок з життя II групи I курсу (російський відділ) мовно-літературного факультету.

Група у нас невелика — всього 25 чоловік. Проте мета у всіх єдина — якнайкраще вчитися. Вдумливо і серйозно готуються до семінарів Г. Павлова, Г. Орел, С. Фадєєва, С. Наумова і багато інших.

Не забувають студенти і про відпочинок. Нещодавно в групі проводилося обговорення книги «Семнадцатилетние»; пройшло воно дуже жваво. Причому спеціальних виступів ніхто не готував, а кожен говорив про те, що найбільше йому сподобалося, вказував на недоліки книги.

Цікаво проходять у нас політбесіди. В ці години ми не тільки обмінюємося новинами з життя нашої та зарубіжних країн, а й обговорюємо поведінку окремих студентів. Так, наприклад, під час бесіди «Поговоримо про кожного» говорили про кожного з нас. Такі задушевні розмови ще більше згуртовують і зближують нас; в цьому велика заслуга нашого старшого помічника і порадника викладача Б. П. Страхова.

Г. ЧЕНДЄВА.

Наші гості

18 травня до інституту прибули гості — наші колеги з Одеського педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського.

В складі делегації — заступник директора по навчально-виховній роботі, секретар партбюро інституту А. А. Жаборюк, заступник голови профкому Р. О. Когутенко, декан фізико-математичного факультету Р. Є. Соломонюк; представники кафедр: музики — І. І. Добродєєв, історії КПРС і філософії — А. А. Дабіжа, педагогіки — Т. М. Свідіна та член комітету ЛКСМУ студент І. Б. Комендант.

Гості детально ознайомляться з постановкою навчально-виховної роботи в нашому інституті, побувають на лекціях викладачів, відвідають студентські гуртожитки.

Нові книги в нашій бібліотеці

Аллер Л.— Астрофизика. Ядерные реакции. Внутреннее строение звёзд и туманности. М., Изд. иностр. лит. 1957.

Безпалько О. П., Маштабей О. М., Шарпило Б. А.— Збірник вправ з історичної граматики української мови. Посібник для студентів мовно-літературного факультету педінститутів. К., «Рад. школа». 1958.

Вановская Т. В.— Ромэн Роллан. Л.— М., «Искусство». 1957.

Гуковский Г. А.— Пушкин и проблемы реалистического стиля. М., Гослитиздат. 1957.

Дубинчук О. С.— Уроки з алгебри в 5 класі. К., «Рад. школа». 1958.

Крупская Н. К.— О юных пионерах. М., Изд. Акад. пед. наук РСФСР. 1957.

Лівенцов В. О.— Література з питань політехнічного навчання. (Бібліографічний покажчик). К., «Рад. школа». 1957.

Математическое просвещение. Математика, её преподавание, приложения и история. Вып. 2. М., Гостехиздат. 1957.

Окунев Л. Я.— Высшая алгебра. Учебник для госуниверситетов. М., Учпедгиз. 1958.

Панич М. С.— Дома и в школе. Рассказы, очерки, зарисовки. К., Лениздат. 1957.

Плетнев В. С.— Труд учащихся V—VII классов в сельскохозяйственном производстве. Из опыта работы школ Курской области. М., Изд. АПН РСФСР. 1957.

Поль Р. В. — Механика, акустика и учение о теплоте. М., Гостехиздат. 1957.

Путілов К. А.— Курс фізики, т. II. Для вищих учбових закладів, К., «Рад. школа». 1957.

Радянська психологічна наука за 40 років. Збірник статей. К., «Рад. школа». 1958.

Робота з батьками. К., «Рад. школа». 1957.

М. Е. Салтыков-Щедрин в воспоминаниях современников. М., Госполитиздат. 1957.

Уралова Т. В.— Сборник статей для изложения в V—VII классах. Методич. пособие для преподавателей русского языка. М., Учпедгиз. 1957.

Хватцев М. Е.— Логопедическая работа с детьми дошкольного возраста. Пособие для методистов и воспитателей детсадов. М., Учпедгиз. 1957.

Хрестоматия по истории педагогики. Пособие для педучилищ. Сост. В. З. Смирнов. М., Учпедгиз. 1957.

Шагинян М. С.— Об искусстве и литературе. Статьи и речи. 1933—1957. М., «Сов. писатель». 1958.

Швецов К. І. і Коссой З. Н.— Навчальні майстерні в середній школі. К., «Рад. школа». 1957.

Швингер Ю. — Теория квантованных полей. М., Изд. иностр. лит. 1956.

З досвіду вільнюсців

З великим успіхом пройшла наукова студентська конференція Вільнюського державного педагогічного інституту, присвячена 70-річчю з дня народження великого радянського педагога А. С. Макаренка.

З доповіддю «Життя і педагогічна діяльність А. С. Макаренка» виступив студент II курсу ВДПІ Дудутіс. Студентка III курсу Петрайтіте прочитала доповідь «Про виховання соціалістичного гуманізму в системі А. С. Макаренка». На пленарному засіданні виступила з доповіддю «Виховання почуттів дітей і підлітків на основі педагогічних творів А. С. Макаренка» студентка нашого інституту *Галина Новицька* (IV курс педагогічного факультету).

Особливо цікавим був виступ директора IX середньої школи м. Каунаса т. Пакалніса, який розповів про свій досвід застосування ідей А. С. Макаренка в школі.

— Колектив у школі, — говорить він, — формувався поступово. Школі було присвоєно ім'я Адама Міцкевича. З цього й почалася боротьба за колектив: провели вечір, присвячений А. Міцкевичу, до якого старанно готувались; всі учні вивчили біографію поета, його твори, деякі навіть напам'ять. Було введено учнівський значок з ініціалами поета («АМ»), який одержували лише кращі учні, учні-активісти.

Всі хороші справи, зроблені класом, записуються в окремий зошит; в кінці кожної чверті визначається клас, що зайняв перше місце по школі, а на загальних шкільних зборах цьому класові вручається перехідний приз. Доручення класам іноді даються тривалі, і знають учні про них заздалегідь (директор в кінці навчального року вже має план роботи на наступний рік). Так, клас, якому доручалось прибирати новорічну ялинку, знав про це весною, тому влітку приготував чимало чудових прикрас.

Широкого розмаху в школі набула боротьба за культуру поведінки, за чистоту; в школі учнів привчають до ввічливості. У коридорах школи — плакати: «Витри ноги», «Дотримуйся чистоти», «Будь охайним» та ін. Чергові стежать за виконанням цих вимог як учнями, так і викладачами.

Навички культурної поведінки в школі виховуються практично. Тов. Пакалніс розповів, як він сам у VI класі проводив заняття по вихованню культури поведінки. Вийнявши з кишені зламаний олівець, він попросив ножик, щоб його підстругати. Один з учнів дав йому ножик. Директор спитав: «А хто може зробити це культурніше?!» Інший учень подав йому розкритий ніж, але лезом уперед, третій — ручкою вперед. Дівчинка взялась сама підстругати олівець. Тов. Пакалніс все-таки спитав, хто може зробити ще культурніше і красивіше. Піднявся хлопчик, подав йому свій олівець і спитав дозволу підстругати олівець т. Пакалніса.

Другий приклад: назвавши книжку, т. Пакалніс попросив дівчинку й хлопчика відшукати її в учительській і принести. Сам же стежив за їх поведінкою; все було гаразд: хлопчик відкрив двері, пропустив дівчинку, і сам вийшов за нею, причинивши двері.

У школі багато цікавих традицій. Одна з найкращих — свято «срібного дзвінка», яке відбувається в останній день занять. «Срібний дзвінок» — це останній дзвінок для випускників.

Школярка - першокласниця пробігає з дзвоником по всіх коридорах. Учні заходять в актовий зал. На сцені стають навпроти найстарші й наймолодші в школі — випускники і першокласники. Першокласники вручають своїм старшим товаришам квіти. Один з учнів-першокласників обіцяє від імені всіх добре вчитися і гідно понести девіз 11-го класу (в Литовській РСР одинадцятирічне навчаня в середній школі. Кожний клас обирає собі девіз і по закінченні школи передає його першому класові). Потім виступають випускники і викладачі.

Школа має, крім учнівського значка, свій **статут**, який видано окремою книжечкою. Дотримування правил статуту є обов'язком кожного учня. У статуті визначені правила поведінки учня в школі, на вулиці, дома, за столом.

Одним з великих досягнень шкільного колективу є пунктуальність, за яку наполегливо боролись спочатку в учительському, а потім в учнівському колективах. Всі збори, вечори, засідання починаються в точно призначений час. Після початку — двері закриті, вхід заборонений. Наприклад, збори, призначені на 17 годину 12 хвилин, починалися хвилина в хвилину.

Внаслідок тривалої, наполегливої роботи, вмілого застосування ідей А. С. Макаренка в школі виріс міцний колектив.

Після пленарного засідання присутні проглянули кінофільм «Педагогічна поема».

На другий день члени нашої делегації були присутні на засіданні секції педагогіки і психології. В роботі цієї секції взяли участь студенти КДПІ ім. Горького, які прочитали ряд доповідей, присвячених педагогічній спадщині А. С. Макаренка. Доповіді були вислухані з великою увагою. Потім виступив один з наукових керівників секції, який дав позитивну оцінку доповідям наших студентів; інші виступаючі приєдналися до його думки і побажали Науковому студентському товариству інституту дальших успіхів у роботі.

Р. ПАЛІЙ, Н. КОВАЛЕНКО,
студентки II курсу мовно-літературного факультету.

НАМ ПИШУТЬ

Важлива і корисна справа

Нещодавно, зовсім випадково, я побував на студентському вечорі, програма якого велася англійською, німецькою та французькою мовами. Цікаво мені було на ньому побувати тому, що в педінституті вчаться і випускники нашої школи, а в свій час у ньому навчався і я сам.

Хороше і приємне враження справив на мене вечір. Я разом з усіма аплодував молодим виконавцям за майстерне виконання пісень, виразні декламації та виконання сценок із класичної літератури. Поряд із студентами мовно-літературного факультету на сцені успішно виступали фізики, математики, педфаківці.

Приємно думати, що в школи через деякий час підуть всебічно підготовлені вчителі, які не обмежуватимуться тільки читанням лекцій або проведенням уроків.

За 25 років педагогічної роботи я бачив немало вчителів. І треба прямо сказати, що однією з причин невдач окремих молодих педагогів є невміння організувати позакласну роботу. Вони тільки «урокодавці», живуть відірвано від дитячого колективу. А учитель обов'язково повинен бути і вихователем.

Тому моїм майбутнім колегам я хочу порадити якомога більше практикуватися в проведенні різних позакласних заходів, щоб стати справжніми педагогами-вихователями.

М. ТАРАСЕНКО,
завуч Радульської середньої школи Любецького району. Чернігівської області.

Екскурсія була цікавою

Цими днями разом з нашим агітатором П. М. Кульчицькою ми відвідали верстатобудівний завод автоматів і напівавтоматів.

Це підприємство випускає понад 45 моделей автоматів і напівавтоматів, що свідчить про швидкий ріст заводу.

Ми відвідали кілька цехів — ливарний, ковальський, механічний. Розповідь інженера т. Кіца про роботу цехів і механізмів супроводжувалась демонстрацією роботи деяких верстатів і окремих етапів трудового процесу.

Нам було приємно почути, що в минулому році на заводі побували наші земляки — делегація з Чехословаччини. В заводській багатотиражній газеті «Верстатобудівник» серед виробничників заводу ми побачили фотографію старої комуністки Розалії Зарембової, яка була в складі делегації. В газеті надруковано взаємні поздоровлення з святом 1 Травня — Р. Зарембової і інженерів-технологів тт. Чернікової і Нікіточкіної. Вони здружилися ще минулого року і тепер систематично листуються.

Ми дуже вдячні П. М. Кульчицькій і дирекції заводу за організацію екскурсії.

Ш. МУРГА.

ДО СВЯТА ПІОНЕРСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ім. В. І. ЛЕНІНА

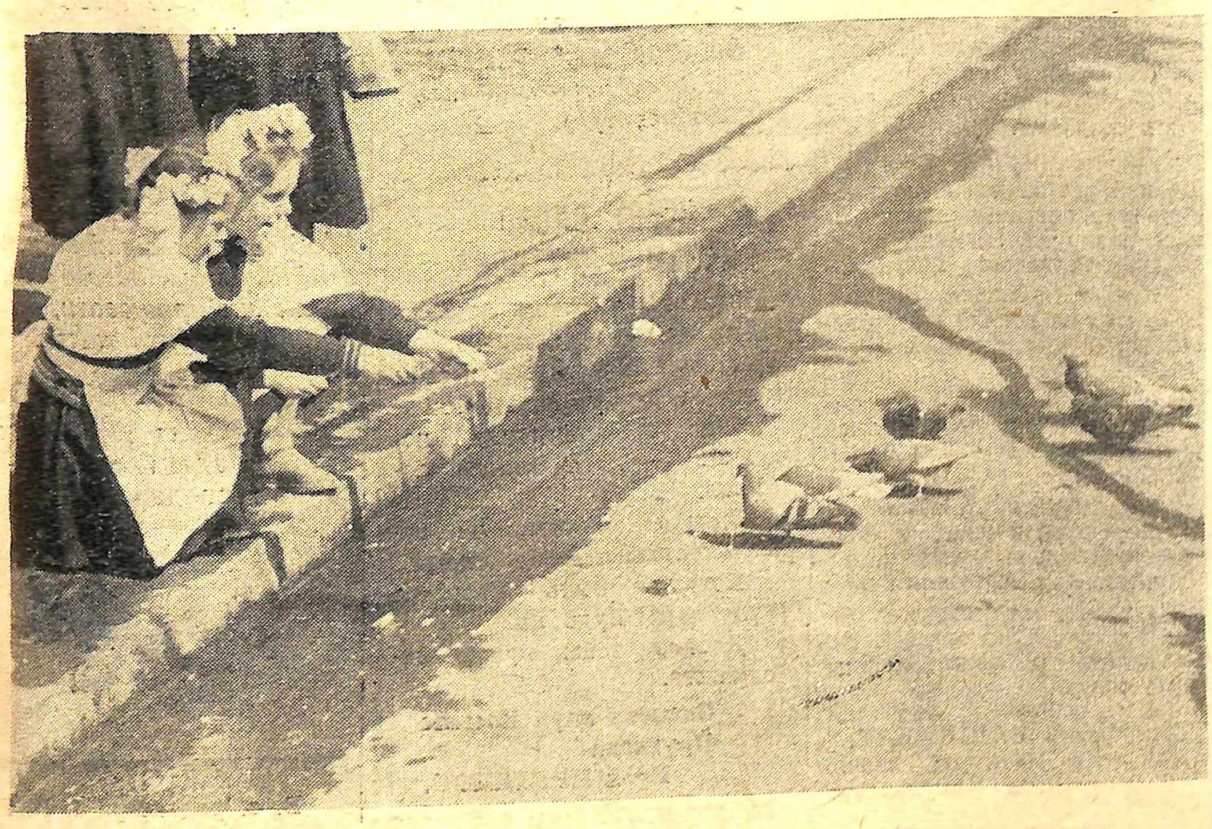

Фотоетюд **М. Шуряка.**

ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ ВЕЧІР МОЛОДІ

«English is spoken here!»
«Deutsch spricht man hier!»
«On parle français ici!»

Такі написи можна було прочитати в актовому залі інституту на не зовсім звичайному вечорі...

Думка організувати вечір на іноземній мові прийшла якось відразу і захопила весь колектив кафедри. Важко навіть сказати зараз, хто був ініціатором цього цікавого і корисного заходу. У здійсненні задуманого взяли активну участь багато викладачів та більше ста студентів.

...Як і завжди перед початком — в залі гомінко. Але чомусь здається, що в цей вечір пожвавлення не таке, як звичайно буває, а якесь особливе.

В залі — численні гості. Серед них робітники заводу «Ленінська кузня» (підшефні кафедри іноземних мов), викладачі та студенти інституту іноземних мов, вчителі шкіл міста.

Дев'ятнадцята година. На сцені з'являються стрункі дівчата. У кожної на грудях — квітка.

Квіти — це своєрідні емблеми. Вони у кожного учасника вечора. Колір квітки залежить від мови, якою виступає той чи інший «артист». Якщо він «англієць» — квітка біла, «німець» — блакитна, «француз» — рожева або червона.

Дівчата, кожна «своєю» мовою, вітають присутніх. Зал відповідає дружними оплесками. Завіса повільно розсувається, і зі сцени, що утопає в живому весняному уборі, лине знайома мелодія. Це зведений дівочий хор злагоджено виконує «Гімн демократичної молоді»... Хор змінюється сольними виступами. Студент В. Галух співає «Пісню про Батьківщину». Схвильовано звучить голос виконавця, а в уяві присутніх виникає осяяний промінням весняного сонця наш рідний край...

Проникливо, з глибоким почуттям прочитала В. Заскока вірш В. Гюго «На барикаді». Дівочий ансамбль задушевно виконав англійську пісню «Хлопець Біллі» та фестивальну польку. Дуже хороше тріо у складі студенток В. Ленько, Н. Оселедько та О. Луцької виконало німецькі пісні «Прощання з Батьківщиною» та «Колискову». Затамувавши подих, слухали присутні пісню «Якщо хлопці всього світу...» у виконанні ансамблю на французькій мові. Ніжно продзвеніла негритянська колискова пісенька «Спи, мій бебі» у виконанні студента А. Сташкевича; А. Мирецька натхненно прочитала вірш Луї Арагона «Балада про тих, хто співав під тортурами». Першокурсниці Н. Шрубок та Л. Поха темпераментно виконали французький народний танок, який підготували з власної ініціативи. Надзвичайно сподобалася всім німецька жартівлива пісня «Поцілуй мене, Ангеліно!», яку у супроводі квартету майстерно виконали Л. Рябушенко і Г. Орел.

Чудове враження справило на присутніх виконання уривка з п'єси Бернарда Шоу «Пігмаліон» студентами мовно-літературного та фізико-математичного факультетів С. Фадєєвою, В. Пріцкером, М. Кириленком та О. Якубенко. Палко аплодували глядачі і виконавцям сценки з комедії Бомарше «Безумний день, або весілля Фігаро» Н. Сизенко, Н. Опаленко, А. Демидовій та В. Тарасенко.

Один за одним виступають студенти і з кожним виступом почуття радості і гордості за них все більше охоплює кожного, хто знаходиться в залі.

Та ось змовкають звуки останньої мелодії. Повільно закривається завіса. Але присутні ще довго не відпускають учасників вечора, нагороджуючи їх тривалими, заслуженими оплесками...

Дуже добру справу розпочав колектив кафедри іноземних мов. І це корисне починання обов'язково треба продовжити. Такі вечори розвивають у молоді почуття інтернаціоналізму, прищеплюють їм любов до іноземної мови, а значить, і бажання знати її якомога краще.

Л. СОПІЛЬНЮК.

Максимова БАЛКА

(ОПОВІДАННЯ)

ЦЮ ІСТОРІЮ нам розповів дядько Сергій, літня людина з шевченківськими вусами, в пору сінокосу, коли ми за проханням колгоспників приїхали допомагати їм на лузі.

Увечері, коли все навколо стихало, ми, ніби змовившись, тісним колом оточували його і просили:

— Дядьку Сергію, розкажіть що-небудь!

Він задоволено посміхався:

— Я вже вам усе розповів!

— Розкажіть про Максимову балку. Люди казали, що ви дещо знаєте про неї.

— Про Максимову балку?— задумавшись, перепитав дядько Сергій.

— Розкажіть, просимо вас!— дружно підхопили хлопці.

На деякий час всі замовкли. З-за хмар викотилося бліде обличчя місяця, освітивши голубим сяйвом свіжі покоси трав, прибережні лози, курінь і гурт хлопців, які зосереджено дивилися на дядька Сергія. А навколо — тиша, чути тільки плескіт хвиль та десь здалеку доноситься крик сонного птаха; відчувається терпкий запах скошеної трави.

— Гаразд, гаразд,— промовив дядько Сергій і, оглянувши всіх, тихо почав. Голос його злегка тремтів. Відчувалося, що розповідав він про близьке і дороге.

Ми познайомились з Максимом восени 1916 року. Незадовго перед цим помер його батько, а після тяжкої хвороби не стало й матері. Безвихідне становище змусило хлопця піти в найми до куркуля Смереки. Несолодко було йому. Часто при зустрічі він говорив мені:

— Цей пузир скоро лопне від батрацького поту й крові.

— А ти піди від нього,— радив я.

Він задумливо мовчав і ніби самому собі відповідав:

— Не можу.

Я здивувався. Але блискавично майнула думка: «Адже у Смереки є дочка — кароока Марися».

У буденних турботах минали дні. Зрідка до села долітали різноманітні чутки, розпорошувались у ньому. І одного разу, як грім, долетіла звістка: в Петербурзі перемогла революція, влада перейшла до рук робітників і селян! По-різному зустріли люди цю звістку. Одні раділи і мріяли про нове життя, інші — скептично й вороже очікували. Село насторожилось.

З швидкістю шаленого вітру побігло життя. Минув ще рік. Україну залило арміями окупантів. Максим разом з підпільним комітетом пішов у ліс, де формувався великий партизанський загін.

Німців, що стояли в селі, дуже турбувало, де знаходяться партизани. Вони шукали їх в одному місці, а в іншому в цей час злітали в повітря ешелони, склади...

В хаті Смереки було тихо. У вечірніх сутінках видно, як Марися, злегка нахилившись, щось вишиває. В сусідній кімнаті, до якої вів прохід, закритий вишитою завісою, Смерека зшивав упряж. Почувся короткий стук, двері відчинились, і Марися побачила обвітрене обличчя Ганни, подруги.

— Марисю, до тебе можна?

— Заходь!

— Я на хвилинку. Йди сюди, я маю щось тобі оказати. Гостя, стежачи за тим, як її слова вплинуть на Марисю, проговорила: Сьогодні, недалеко від балки, тебе чекатиме Максим: дуже хоче бачити. Прощай, мені ніколи! — і швидко вийшла.

Смерека аж прикипів на місці. Він давно затаїв смертельну ненависть до Максима. Ще з півроку тому Максим як представник комбіду вимагав, щоб Смерека здав у громадський фонд жито для посіву. Куркуль відповів, що, мовляв, нічого зазіхати на чуже добро. «А яке воно ваше,— відрізав Максим,— на наших наймитських горбах виросло оте добро».

Це вже було занадто. Смерека, позеленівши від люті, процідив: «Ну, стривай, злидар нещасний, ти за це поплатишся!» І ось тепер була нагода помститися: до того ж, він буде не на поганому рахунку у німців, а в їхніх руках сила.

Коли Марися пішла поратись по господарству, Смерека крадькома вийшов з хати.

Холодно стояти надворі в січневий вечір, ще й у хуртовину. Та Максима зігрівала думка про те, що він побачиться з Марисею. Йому потрібно дістати деякі відомості, і, крім того, він так давно не бачив свою кохану!..

Почувся скрип снігу — з'явилась постать. Максим відразу впізнав її: то була вона, Марися. Тривожно забилося серце. Помітивши його, вона прискорила крок. Він кинувся назустріч.

— Марися, ти прийшла, моя лебідонько!

Вона, злегка примруживши очі, закохано дивилася на нього. Міцні обійми; короткі, як мить, гарячі поцілунки.

Зненацька, немов з-під землі, виросло декілька постатей. Їх було не менше двадцяти. Максим рвучко метнувся вбік, але назустріч висунулись багнети. Він блискавично повернувся й побіг у протилежному напрямку. В цю мить з-за дерева вискочили німці й накинулися на нього ззаду. Максим зрозумів, що потрапив у пастку.

Вранці Максима допитував вже немолодий офіцер. Він глянув на залите кров'ю обличчя юнака і гримнув по-німецькому на солдатів.

— Тварюки! Як ви поводитесь з ними! Це дуже дорогоцінна знахідка!

А далі улесливо звернувся до Максима:

— Я думаю, що ми з Вами домовимося про все.

Максим презирливо посміхнувся і промовчав.

Минуло декілька днів. Ніякі лестощі, ніякі тортури не розімкнули вуст партизана. Декілька разів Максима, непритомного від катувань, відливали водою.

Проте офіцер не втрачав надії дізнатися про все.

— Ні, я-таки витравлю з нього «більшовицьку заразу»!— У ката визрів новий план. Він викликав ад'ютанта.

— Негайно приведіть сюди Ма... Марисю Смереку.— Її привели. Офіцер вирішив діяти відверто й прямо.

— Слухай, дівчино, ти гарна, молода, ти хочеш жити. Від тебе залежить: врятуєш ти цього юнака чи ні. Якщо він зізнається, дарую життя, даю землю і можете одружитись. Якщо ні — то буде погано!

Незвичайним було побачення Марисі й Максима в тісній камері, з вартовим за дверима.

— Хто мене видав? — запитав Максим.

Марися мовчала, напружено думаючи, хто б міг це зробити. Їй пригадався той вечір, коли до неї заходила Ганна, її розмова з нею. Раптом вона аж похолонула.

— Може... може, батько, — тихо промовила вона. Марися кинулась до Максима і, важко дихаючи, благала:

— Зрозумій, Максиме, обіцяють життя!

Максим не відповів, схиливши голову на коліна. Він про щось думав:

— Ні, ні й ще раз ні! — виразно вимовив Максим. Марися ніжно обняла його.

— Тоді і я вмру разом з тобою.

Марисю вивели. Німець кинувся до неї.

— Що він тобі сказав?

Марися не відповіла.

— І ти заодно з ним, більшовицька мерзото! Вивести! — крикнув німець, шаленіючи від люті.

ОФІЦЕР, підперши голову руками, сидів за столом. Перед ним стояли Максим і Марися.

— Востаннє запитую: будете говорити:

У відповідь мовчанка.

— Тоді приступайте,— кивнув він солдатам.

Максим побачив, як до Марисі підбігли двоє солдатів і почали роздягати її...

— Досить! — скомандував офіцер.— Ну, що скажете? — єхидно запитав він, наближаючись до Максима. Максим повернув голову, глянув у його хижі очі і, зібравшись з силами, плюнув прямо в обличчя. Німець одним ударом збив юнака з ніг.

РАНКОМ Марисю й Максима вели по сніжному шляху, що звертав до балки. Кожний думав про своє.

— Максиме, — звернулась до нього Марися,— тобі не страшно?

— Мені за тебе боязко,— відповів Максим, і, ніжно глянувши на неї, міцно потис руку.

Їх поставили над балкою. Десять рушниць дивилися на них. Гримнув постріл. Куля влучила Марисі в шию, звідти тоненькою цівкою стікала кров. Друга куля попала в ногу, нижче коліна. Марися ойкнула і впала, Максим глянув в її бік.

— Погано стріляєте,— гукнув він солдатам.

— Плі! — гаркнув німець.

На цей раз Максим захитався, ще раз останнім поглядом глянув навкруги і важко впав. Поряд з ним лежала Марися.

ОПОВІДАЧ замовк. Декілька хвилин стояла напружена тиша. Потім тремтячим голосом він додав:

— Там, у балці, їх і поховали, а весною чиясь дбайлива рука посадила на могилі берізку. ...Оце і все...

Стало тихо-тихо. Ніхто не хотів порушувати тиші. У кожного — задумливе обличчя, замріяний погляд. А до них немов посміхалася ніжна струнка берізка, що росла на могилі. Вона посилала свій привіт людям, миру і сонцю.

Володимир ВАШКУЛАТ,
студент II курсу мовно-літературного факультету.

ПОЕЗІЯ НАШИХ ДРУЗІВ

КОМСОМОЛЬЦЫ

Холодный ветер вил из снега кольца,
В Царицын уезжали комсомольцы,
Райкома двери наглухо забив,
Восьмушкой хлеба голод раздразнив.
Мороз как-будто поднимал на пики,
Стелилась вьюга, хороня живьем,
А с юга полз раскормленный Деникин,
С холодным «голубым» офицерьем.
Шли комсомольцы в красных батальонах,
Тонули в океанах огневых,
Расписывались кровью на знаменах
И молча умирали возле них.
С «Максимом» и десятком трехлинеек
Сивашем, степью, щелочками троп
Прошли победно Крымский перешеек,
Колючий, неприступный Перекоп...
Холодный ветер вил из снега кольца,
То утихал, то сатанел опять...
На стройки уезжали комсомольцы
Страну свою из пепла поднимать.
Пройдут века, но сотни поколений
Людей тех не забудут, нет,
Которых в бой повел великий Ленин,
Зажечь над миром новой эры свет!

Анатолий КРЕССЕ,
студент Житомирского пединститута.

Скромна трудівниця

Вона приходить в школу рано-рано,
Як в небі спить ще сонце золоте.
Повитирає з вікон пил старанно,
Провітрить класи, чисто підмете.
Своїй роботі непомітній, скромній,
Вона багато сили віддала.
І хоч у неї уже сиві скроні,
Та скільки в серці світла і тепла!
Робота скінчена. Вже дев'ять скоро...
До класів чисто прибраних, просторих,
Прийде шумлива, жадібна до знань,
Допитлива, настирлива малеча
І над книжками дзвінко защебече,
Як ластівки в погожо-ясну рань.

Андрій КОНИК,
студент Кам'янець-Подільського педагогічного інституту.

БЕЗСМЕРТЯ

Чорніє рана на корі...
Який надріз глибокий!
Хтось, видно, від жаги горів
І дуже прагнув соку.
Весняне сонце припече —
Життя навкруг проснеться,
І сік з берези потече,
Немов сльоза поллється.
Впадуть краплини на траву,
Торішню- поруділу,
Щоб натомість родить живу,
Таку, щоб зеленіла.
А цей надріз зробив солдат,
Щоб спрагу заглушити...
І він безсмертний, бо стократ
В нащадках буде жити.

Оксентій МЕЛЬНИЧУК,
студент Житомирського пединституту.

НОВОЕ СЛОВО КОЗЬМЫ ПРУТКОВА

Если ты читаешь лекцию академическим языком, о преподаватель, не льсти себя мыслью, что ты академик!

Что в институте пожнешь — то в школе посеешь.

Сдавая экзамен, не забудь оставить себе знания.

Хочешь быть хорошим учителем? Будь им!

Двойку тоже нужно заслужить.

Записал внук Козьмы Пруткова
Кузя ПРУТЕНОК.

ВЕСНЯНИЙ ВІТЕР

Заспаними степами,
радісна, голосна,
з буряними вітрами
йде красуня-весна.

Вітер до праці кличе,
Жене і спокій, і сни.
Він дихає прямо в обличчя
ніжним теплом весни.

Кличе туди, де в небо
йде будівля нова,
кличе туди, де треба
руки, а не слова.

Ні, не по нас в цім світі
спокійно чекати кінця...
Хай же тривожить вітер
в кожному з нас бійця!

Щоб так, як вірші писати
з натхненням до забуття,
стали ми працювати,
кращим робити життя.

М. ВІКТОРОВ,
студент Української академії сільськогосподарських наук.

В. о. редактора І. КРУК.

БФ 03086. Адреса редакції: м. Київ, бульвар Шевченка, 22/24, тел. 5-21-21, дод. 43. Друк. КДПІ, Франка, 44. Зам. 539—1000.